

Hisszük azt, hogy lehet beszélni "dicső halálról", de a halál sohasem dicsőítheti meg az életet. Egy életet a halál nem tud megigazítani. A halál nem cél, hanem az élet természetes következménye. A népbölcsesség szerint, aki született, annak meg is kell halnia. A halál az élet, a földi lét vége, megsemmisülése. A halál után a halál előtttel nem lehet keresni, nincs élete. Ézért érezzük az evangélista alapigékben kiemelt szavainak eligazító igazságát unitárius valóságnak: "Mit keressetek a holtak közt az élőt? Nincs itt!" De lehet és kell keresni Jézus élete és tanítása emlékét, amit lelke és szelleme melegített számunkra eszménnyé.

Mindezekért is hisszük, hogy Jézusnak nem a keresztye és az üres sírja jelenti számunkra az éltető és sorsformáló húsvéti hitet, hanem élete. Hisszük, hogy halála az igaz ember halála volt. Ezt nem mi, "hozzátartozói" mondjuk, hanem ellensége, a keresztya alatt szolgálatot teljesítő római százados. Jézus nem volt ellensége senkinek, de neki sok ellensége volt. Meg vagyunk győződve arról, hogy Judás személye hozzátartozik Jézus életéhez is, nem csak halálához. Az a 30 ezüstpénz nagy összeg lehetett Judásnak, de ez az a nagy pénz, amit megkeresni az eszme világpiacán a becsületes embernek soha nem szabad. Ennyiért eladhatta Jézust az írások szerint, de semmi pénzért nem lehetne megvenni igaz tanításának üdvösségét, a lélek békéjét.

Tudjuk, hogy Jézus életének és tanításának egyenes következménye volt a kicsinyességből kitörő "feszítsd meg", a nagypénteki kórus. A tömeg elnyomhatta pillanatnyilag a Jézus életében hirdetett igazságot, az embert megölhetik, de az eszme tovább élt. Csak az él tovább a lét harcában és az eszme világában, ami életrevaló. Az ember pórul járhat, az igazság soha! Jézus eszméje él a Bibliában és bennünk.

Hisszük, hogy a Jézus-élet, mely a kereszténység tiszta forrása, nem halálából indult ki, az csak lezárta, de nem indította el és nem határozta meg életét. Ugyanakkor valljuk azt is, hogy életének egyenes következménye volt a halál; élete határozta meg halálát. Ebben az életben tanítása és példája az irányadó.

Ezt nem zárhatta magába a sír, nem üthették át vasszegekkel, nem lehetett eltemetni, mert mindennapi emberi életünk igénye, valósága. Mint unitáriusok az életet akarjuk szolgálni Jézus élete példájával, tanítása alapján. Ezért keressük Jézust húsvétkor is. Abban akarunk továbbra is megerősödni e húsvéti ünnepben, hogy a hétköznapi emberi gyarlóságok felett a jézusi eszme győzhet; az ember ünneppé szentelheti az életet, ha nem a holtak közt, a sírban, mégha üresnek tűnik is, keresi Jézust; ha nem taszítja el magától azzal, hogy imádja, hanem engedi a diadalmas ünnep sodrában, szavában és cselekedetében győzni az élő eszmét. Így lássalak ünnepelni egy életen át, nem az ünnepért, magáért, magunkért. Amen.

BIZONYSÁGTEVÉS

Lk 2,40-42

Az élet egyik fő jellemzője a növekedés, mely egyben erősödést jelent. Ünnepe az embernek, ha az általa ültetett gyümölcsfa meghozza első termését. Isten az embert többek közt azzal is kiemelte teremtményei közül, hogy testi növekedésével, erősödésével párhuzamosan lelki és szellemi növekedés lehetőségével is megáldotta. Ünnepe az embernek, mikor gyermeke, unokája vagy hozzátartozója abba a korba fejlődik, mikor belső világának emberré fejlődéséről is bizonyosságot tehet, mikor az ösztönök bonyolult világából a tudatos világba lépik át. Ez a kapunyitás szokás szerint ószinte ünnepe úgy a családnak, mint a gyermekben a múlt és jövődjé jelenét féltő rokonai, egyházi, népi közösségének.

Már Jézus idejében is így volt. Az ünnep szokása szerint elvitték Jézust szülei a jeruzsálemi templomba, s ott a papokkal és frástudókkal való beszélgetés közben kitűnt testi fejlődése mellett főleg abban, hogy tanúságot tett értelmének kiteljesedett bölcsességéről, véleményének önállóságáról, határozottságáról és lelkének erejéről. A mai szóhasználatunkban azt mondanok, hogy Jézus megkonfirmált akkor, az ünnepen. Ez a megkonfirmálás, önmegnyilatkozás az ünnep

szokása szerint további bátorságot adott Jézusnak a teljes emberré való kifejlődéséhez.

Jézusra való emlékezéssel indítjuk be a mai konfirmációs ünnepségünket, hogy ez az ünnep is az ünnepek szokása szerint hitet és bátorságot adjon úgy a hitvallóknak, konfirmálóknak, mint mindnyájunknak, kikben ünnepet szentel az alkalom. A "zeg-zúgos szirtekké tördelt Erdély" unitárius gyülekezeteinek egy része is konfirmál ma a hűségben, hisz növendékeink, szüleik származását és a földrajzi megoszlást tekintve, egyházunknak minden vidékét képviselik. Ma és most, mint egy vízvázasztó hegyről, úgy tekinthetünk be az otthoni hegyek markába szorult gyülekezeteinkbe. Ők görnyedtek a nehéz múlt alatt, gyermekeink vállára vár a jövő. Konfirmációs ünnepünk e vízvázasztójáról, ünneppé szentelt magaslatáról nézzük nemcsak gyermekeinket, hanem történelmi egyházközségeink híveinek öntudatát is.

Én is, mint más, voltam még vízvázasztó hegyen, honnan kisimult a szűk szülőfalu tágabb szülőföldre. Megboldogult édesapámmal még konfirmáló koromban mentünk át a két Homoródot elválasztó vízvázasztón. Míg pihentünk a tetőn, apám szavával bővítette bennem a szülőföld távlatát. Látod-e fiam, milyen szegény vidék? Mennyi verejtékből lesz a megélhetés? Hogyan kell kapaszkodjon, hogy megélhessen a székely? Pár gondolatnyi szünet után, mikor a tetőről gondolatban a végtelen ösvényre lépett, így szólt: - Nézd meg, hogy milyen jó az Isten! Amit megvont a föld asztaláról, azt a fiókjából pótolta. Almásnak, Abásfalvának adott meszet, mely összefogja az épületeket, a házak faláról kacag vissza a napsugár. Hálás érte ez a nép, mert ebből a mészből templomok és iskolák épültek, hogy "erősödjenek lélekben, kiteljesedjenek bölcsességben" az emberek s a gyermekek... Nézd, itt van Homoródszentmárton és Homoródszentpál. Adott nekik az Isten sőt, hogy izesíthessék ételüket. Ebből a sóból építették a szentmártoniak a hét bástyás templomvárukat a fejedelmek engedélyével. De adtak másoknak is, hogy íze legyen az eledelnek. Ott van lennebb Jánosfalva. Nekik adott az Isten olyan faragható követ, amiből nemcsak házak épülhettek, hanem a templomok faragott ajtóit és ablakait is készíthették, a halottaknak sírkövet, emléket emelhettek, a középületek sarokköveit kifaraghatták. Nézd, ott tovább, ott lehet Korond, nekik Isten olyan földet adott, amiből csodálatos szépségű vázák és tányérok készülnek, s ezeken a nép lelkének álma nyílik színes virágba. Ki tudja, hogy hány templomnak az úrasztalán helyeznek ezekben a vázákba vasárnapról vasárnapra élő virágot. Jó az Isten, mert mindenről gondoskodik.

Ezekről a vidékekről elkerült embereknek, nekünk már csak szép emlékeink vannak ezekről, de a föld gazdagságából már nem jut, minden otthon maradt. Jogos a kérdésed, nekünk mivel pótolja ki Isten, nekünk mit ad? Válaszként gyermekeinkre mutatok! Íme a gyermek! Ezt adja nekünk. Benne a szülőföld jelképe. A gyermek az a mész, ami összetartja a családot otthonná, az a só, amivel izesíthetjük életünket, az a sarokkő, amelyre építjük jövőnket, melyből faragjuk színes álmaink palota-kapuját, az a váza, amibe reményünk és vágyunk szépen nyíló virágait helyezzük. Nemcsak a családban válik ünneppé a konfirmáció, hanem szűkebb egyházi közösségünkben is. Jelképpé vált valóságai annak, hogy övék a mész hivatása közösségünkben, mely a szülőfalut s a lakóhelyet összeköti szülőföldre, rajtuk csillog a remény napsugara. Az ők vallástételük a só bizonyásgtevése az egyházban. Szellemi és lelki megnyilatkozásuk az a sarokkő, melyre nyugodt öregségünk minden reményét a bizalom jövődjévé építhetjük. Konfirmálásuk az a váza, melybe álmaink virágait helyezhetjük. Jelkép és valóság konfirmálásuk...

Az ünnep szokása szerint most érezzük a jelkép s e valóság erejét. Mi lesz holnap, hogy lesz a jövőben? - kérde. Eltöprengve a feleleten, ma sem tudok mást mondani, mint annyi konfirmációs ünnep alkalmával: ha csak az ünnep szokása gyűjtött ma egybe minket népes gyülekezetté, akkor gyermekeink jelképében nem lesz a mésznek összetartó ereje, a sónak íze, a kőnek szilárdsága és álmaink virágának vázája. Nem szokás ez az alkalom, hanem ünnep, szent bizonyásgtevése, hogy gyermekeink is, mint szüleink, akarnak egybetartó és megtartó mész, ízet adó só, egyházunkat megtartó szegletkő és álmaink hordozói lenni.

Erről tesznek ma bizonyoságot...s amíg élnek, mindig. Legyen velük mindig a szülők segítsége, mint Jézussal, és az Isten áldása, gondviselése, mint apáinkkal, hogy gyermekeink a só íze, a méz összetartó ereje, a kő szilárdsága s reményeink vázába tett virágai lehessenek. Mindörökké, Ámen.

HATALOM A LÉLEK

Mt 28,18/b

Tudjuk, hogy a felolvasott rész utólag került a Bibliába. A szó szerinti értelmezése ellentmond a szentháromság tanának. Miért választottam mégis ezt az alapigét? Azért, mert az evangélium szelleme, Jézus életének summája szólal meg belőle.

A félmondat kulcsa a hatalom szó. Az egyik fordítás "minden hatalmat", a másik "teljes hatalmat" ír. A lényegen nem változtat: Jézus hatalom! Hogy megértsük a szöveg üzenetét, menjünk közelebb a hatalom fogalmához.

Ha máskor nem, de ma világosan látjuk, hogy a pénz hatalom. A székely közmondás szerint apát-anyát lehet venni rajta. Az erkölcsi romlás árnyékában zárt ajtó, teljesítetlen kívánság nincs előtte. Pénzért adni-venni lehet mindent. Egyszóval a hatalom uralkodik rajtunk és velünk. A történelem tanúsága szerint mindig annak volt nagyobb hatalma, kinek a legtöbb fegyverese volt. Ővé volt az igazság, ő diktálta a békét. Ma sincs másként. Kínlódik a világ, hogy a nukleáris fegyverek birtokában ne legyen senki világhatalom, a nemzetek felett hatalmaskodó egy ország se legyen. Két világhatalmat említnek a politikusok. A fegyver hatalom, uralkodik a gazdasági, politikai, erkölcsi élet felett. Apáink tudták még, hogy a föld által uralkodott másokon. Mindezek olyan hatalmak, amik pénzben, aranyban, értékben kifejezhetők, meghatározhatók.

Hatalma van a szobrásznak a márvány fölött, hogy a beleálmodott formát kihozza a kőből. Hatalma van az aranyművesnek a hideg nemesérc fölött azt formálni úgy, ahogy akarja. Hatalma van a földművesnek a termőföld fölött. Mindezek a mesterséggel összekötött hatalmat fejezik ki.

Soknak állásából adódó hatalma van. Gondolok a régi és új királyokra, államelnökökre, kikre az ország és népe volt rábízva, és hatalmukban volt boldogságot vagy boldogtalanságot osztani népüknek. A törvénybíró hatalmában van az igazság osztása. Sokan nem tudják azt a régi székely törvényt, amely az igazságtalan bírót bőrért lehúzni, szalmával kitölteni rendeli, és a visszaélt hatalmának elrettentő példájára a forgalmas útra kitűzteni hagyja meg. Hatalma van az igazgatónak az alárendeltjeivel szemben; a napi kopogatóknak ügyes-bajos dolgaink rendezésekor a hivatalnokok hatalma sokszor több órát-napot elemészt. Nekünk, járművel közlekedőknek sokszor keserű szájjúnk marad a közlekedési rendőr hatalmaskodása miatt. De hatalom az idő, mely szorít a földi létünk keretei közé, és hatalom a tudás is. Nagy hatalom. Ha az orvosnak nem lenne hatalma a betegség fölött, nagyon sokan a halál hatalmát rég megérezték volna.

A hatalom meghatározza létünk formáját, megkeseríti életünk, elgáncsol, uralkodik rajtunk. Mindezek a hatalom fedezékében lévő kötıdnek a joghoz, az igazsághoz, a kereskedelemhez, a közgazdasághoz, a piachoz, egyszóval anyagiakban megnyilvánuló életünkhöz. Jellemzője mindenkinek az, hogy lehet élni, megélni és visszaélni a hatalmakkal.

Ilyen hatalomról beszél Jézus?- teszi fel a kérdést a naiv ember. Nem! Jézus hatalma más. Jézus lelki életünk hatalmáról beszél. A lélek hatalmát nem lehet kereskedelmi, gazdasági, pénzügyi fogalmakkal megközelíteni és meghatározni. Ez egy láthatatlan és anyagiakkal kifejezhetetlen fogalom. Ezzel a hatalommal tud az ember ember lenni és a társadalom emberi. Ez a belső egyensúly nyugalma.

Lelki életünk hármasságú: értelmi, érzelmi és akaratni megnyilvánulású. Jellemzője a bensőség, rejtettség. Ezzel is lehet élni, éltetni és visszaélni. Itt is lehet nyerni és veszteni. Ezt a belső lelki életformát Jézus határozza meg, ennek a megélésére szentelte egész életét. Tanítása az értelem számára "út, élet